

[Gustav Pedersen.]

me. Vi tager vore forpligtelser som et nødvendigt onde, og dermed skylder vi også de folk, der skal effektuere forpligtelserne, den respekt og de vilkår, der er nødvendige for, at de kan gøre deres gerning på ordentlig måde, og ikke mindst skylder vi at give det mandskab, man pålægger denne tvang, så gode vilkår, som vi kan give dem.

Men vi håber fortsat, at der en dag igen kan komme en mulighed for at arbejde for at demilitarisere verden, og da vil ingen være i tvivl om, at Danmark — som det altid før var tilfældet — vil være med i arbejdet i første række.

På det erhvervsøkonomiske område vil det ikke være overraskende, om man fra visse erhvervskredse vil være tilbøjelig til at sammenligne den nuværende tilstand med den, der rådede ved grundlovens gennemførelse, og vise hen til en opgave, der var en af de vigtigste i forbindelse med den frie forfatning, nemlig at gennemføre ubegrænset erhvervsfrihed.

Forholdet er nemlig det, at man i vid udstrækning skjuler eller prøver på at skjule, at statsindgrebene overfor erhvervene i første række har deres udspring i de vilkår, erhvervene selv har skabt. Indgrebene begyndte jo allerede under den første verdenskrig, fordi man ikke turde lade erhvervsfolk udnytte krigssituationen, og denne tilstand har, med en relativ kort pause, bestået siden. Der var ganske vist en periode, da der ikke fandtes erhvervsmæssige statsindgreb, og da rigsdagen sidste gang, i slutningen af 20'erne, vedtog en lov, der sanerede landets største privatbank, var der fri bane fremefter for fri udfoldelse af erhvervslivet, både indenfor og udover landets grænser. Men allerede efter få års forløb blev landet bragt i en situation, hvor man måtte foretage ret hårdhændede indgreb, som de partier, der har deres rod i de selvstændige erhvervsdrivendes dominerende grupper, vel har bekæmpet og tilsyneladende har bekæmpet gennem alle årene og ganske særligt har raset imod i deres presse, men aldrig turdet tage ansvar for at affive, når de havde magt dertil. Det har de haft mange gange, og det har de bl. a. i dag. Når man vil gøre det, man kalder statsindgreb, til noget i retning af en socialdemokratisk terrorhandling overfor erhvervslivet — og det er jo den mest almindelige udlægning af de indgreb, der skal gøres, ganske særlig, selvfølgelig, når man har en socialdemokratisk regering —, så er der grund til at understrege, at de altid er gennemført med støtte fra et eller flere af de partier, der hævder, at de har det frie

erhvervsliv på deres program, men altså trods alt har givet deres stemme til statsindgreb. Sådan var det, sådan er det, og sådan vil det fortsætte med at være et godt stykke tid fremefter.

Jeg er iøvrigt tilbøjelig til at tro, at store dele af befolkningen er noget forbavset over den seneste tids udvikling. Det har været fortalt dem, ikke alene under valgkampen i 1945 og under valgkampen i 1947, men ganske særlig i den daglige propaganda om erhvervsøkonomiske spørgsmål, at det var socialdemokratiets mål at opretholde restriktionerne i så vid udstrækning, som det var muligt. Det har ikke mindst i det sidste halvår været dokumenteret tilfulde, at det ikke var talemåder, når den socialdemokratiske regering hævdede, at den ikke ville opretholde flere restriktioner end nødvendigt. Det var ikke alene brødkort og en række andre kort, der blev afskaffet den første dag, forsyningen på de pågældende områder var i orden. Der er tværtimod bevidst stilet hen imod at få forsyninger frem på disse områder med det formål at lette stillingen for befolkningen. Det er rigtigt, at regeringens bestræbelser har været understøttet af såvel en god høst som af Marshallhjælpen, men det er også rigtigt, at hvis regeringen havde været lige så ivrig efter at give frihed til import på alle områder uanset konsekvenserne, som tilfældet var i 1946, da vi også havde en god høst, havde vi næppe været i stand til at afvikle så mange restriktioner, som tilfældet har været. Jeg ved, at regeringen ikke betragter sin opgave som færdig på dette område, og ingen vil være mere glad end handelsministeren, den dag man kan købe den sæbe, man har lyst til, de lagner og andre bomuldsmetervarer, man har brug for, eller det kvantum smør, man synes man har råd til at ofre penge på.

Det, vi betragter som den første og vigtigste opgave, er altså at nå derhen, at folk kan købe for deres penge, hvad de har brug for i en normal husholdning, uden at skulle mærke indgreb af nogen art. Med opnåelsen af dette mål vil iøvrigt samtidig den overvejende del af de erhvervsdrivende, altså i første række de mindre erhvervsdrivende, som jo er det store tal, være fri for hovedparten af de restriktioner, som har generet dem. At der endvidere kan blive en række felter, hvor vi får råd til at lade salgsmulighederne regulere importen, nævner jeg for at understrege, at vi heller ikke her ønsker at gå videre i indgreb, end det er nødvendigt for at værne befolkningens berettigede og livsvigtige interesser. Der er allerede gen-